

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetők és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be:
 Helyben előfizethető: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordozsa szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstien és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expédition Stuttgart.
 Nyitlittér-sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt. o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Pest, nov. 4.

— r. A képviselőház szünetelése után ma tartá első ülését. Egész sereg a beadványoknak foglalta el az ülés legnagyobb részét. Lázár Ádám és Orbán Balázs letelvé a szabályszerű 30 nap végleg igazolt képviselőknek nyilatkoztak. Az udvarhelyszéki választás ellen beadott kérvény felett rövid vita fejlődött ki. Az elnök ugyan is e kérvényt bemutatván, az állandó igazoló bizottsághoz indítványozta utasítani. Simonyi Ernő azonban, minthogy a kérvény a házszabályokban megállapított határidő után adatott be, azt mellőzteni kívánta; míg Csernátony Lajos azon véleményét fejezte ki, hogy a kérvény, mint elkésve beadott, egyszerűen mellőzendő lett volna az elnök által. Az elnök erre kijelenté, hogy a házszabályok értelmében az elnöknek csak azon egy esetben van joga a beadott kérvényt visszautasítani, ha ahhoz az 1000 frtnyi biztosíték nincs mellékelve, mi ellen ismét Várady Gábor szólalt fel azon meggyőződést fejezve ki, hogy a szabályok értelmében az őt kijelölt hiányok esetében a kérvény az elnök által szintén visszautasítható. Az elnök erre az iránt világosítá fel Váradyt, hogy a házszabályoknak azon szakasza, mely a kérvények visszautasításáról szól, hiányos alak és tartalom tekintetében, a csak általában mondja ki, hogy az ily kérvény visszautasítható, míg van egy szakasz, mely elrendeli, hogy az elnök csak azon esetben utasíthatja vissza a kérvényt, ha a biztosítéki összeg nincs ahhoz mellékelve; s így világos, hogy az előbbi esetben a visszautasítás nem az elnököt, hanem a házat illet meg. A ház végre elhatározta, hogy a kérvény elutasítatik, s az udvarhelyszéki választás ügye az állandó igazoló bizottság jelentése nyomán fog a ház által tárgyalatni. Ezután bemutatattak Kondorosy György, Hörn Ede és Patay István megbízó levelei. Tóth Vilmos a fővárosok rendezéséről, Pauler Tivadar a telepítvényesekről és Lönyay Menyhért a véderőre vonatkozólag felmerült szükséges intézkedésekről szóló törvényjavaslatokat terjesztik elő. Triefort Ágost a népoktatás ügyének állapotáról szóló jelentést mutatja be a háznak.

Irányi Dániel két interpellációt nyújt be: az egyiket a közoktatásügyi miniszterhez a vallás szabad gyakorlata és a vallásfelekezetek egyen jogúsága iránti, a másikat az igazságügyi miniszterhez a polgári házasság iránti törvényjavaslatok előterjesztése tárgyában. Mindkét interpelláció kiadott az illető minisztereknek.

Végül Radvánsky Pál tett jelentést Eszterhazy István gr. és Lukáts Béla Hamersperg Jenő választásának általuk eszközölt vizsgálatáról. E jelentések az illető bíráló bizottságoknak adatnak ki. Az ülésnek egyéb tárgya nem lévén, az eloszlott. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz, midőn a miniszterelnök által beterjesztett törvényjavaslatok előzetes tárgyalására egy 15 tagból álló bizottság fog választatni.

A bankügyben a két kormány részéről történt megállapodás ő felsége által helybenhagyatván, fenakadás nélkül foly a tárgyalás a részletek megállapítása iránt. Az osztrák nemzeti bank legújabb azon fogást használja a pesti piacra gyakorolandó pressió céljából, hogy az osztrák kormány közbenlépése folytán felemlte ugyan a pesti filiale dotatiójának összegét, de a hitelt keresők legnagyobb részének nem ad kölcsönt, úgy, hogy a dolog tulajdonképen ott áll, a hol állott eddig.

Félnek a kathol. autonomiától!

(Ss.) Némelyek félnek a katolikusok autonomiától, veszélyes az államra — úgy mondják, — mert hatalmas hierarchiájuk van, s az egyház feje külföldön lakik.

A rettegésre nincs ok, a félelem ok nélkül való. Franciaország katolikus állam, s ép ő a

szabadelvű tanok előharozosa, hatalmas hierarchiája őt ebben nem gátolja.

A józan alkotmányosság iskoláját Angliában szokták keresni, pedig ott van az anglican egyház hatalmas hierarchiája a törvényhozásban is; az átgondolt fokozatos reformmú még is évről évre épül és senkinek sem jut eszébe a hierarchiát az államra nézve veszélyesnek hirdetni.

Avagy talán csak a magyar kath. hierarchia fenyegetné a magyar államot? Történelmünk ellenkezőt bizonyít, azt, hogy a magyar állam mindig legerősebb oszlopait lelta azon katolikus főpapokban, kik karddal és ésszel küzdöttek Magyarország, a magyar nemzet dicsőségeért a hajdan korban úgy, mint a legújabb abszolút korszak alatt.

A katol. egyház külföldön lakó feje önkormányzatunkra semmi befolyást nem gyakorolhat, garancia e részben a katolikusok világiakból és egyháziakból álló egyeteme, s az apostoli király maga nemében páratlan jogai. Ép ez, utóbbiak teszik szükségessé a magyarországi más vallásfelekezetek szempontjából is azt, hogy a katolikusok minél teljesebb autonómiát élvezzenek.

Ugyanis Magyarország apostoli királya lévén a magyarhoni kath. egyház főkegyura, úgy szólva feje, minél szélesebb körűvé kell tenni a katolikusok önkormányzatát, nehogy a jelzett specialis personalunio, a volt uralkodó vallás és államközi kapcsolat súlyával nehezedjék a katolikusok mérserpenyőjébe, s így a magyarhoni vallásfelekezetek jogegyenlőségét minden más vallásfelekezetük hátrányára alterálja.

Ime uraim, ti kik ultramontanoknak gonyoljátok azokat, kik teljes autonómiát sürgetnek a katolikusok számára — magatok alatt vágjátok le a fát, nem tudjátok, mit eslekesztek.

A katolikusok saját akaratjuk szerint fogják önkormányzatukat szervezni, ezt tették legújabbban az erdélyrészi hely. hitvallásnak, ezt az orthodox héberek kebeléből kivált új izraelita községbeliek; ebben a katolikusokat semmi hatalom nem gátolhatja, mert az ország törvénye adta meg nekik ezt a jogot, s azt semmiféle machinatio meg nem másíthatja, meg nem csorbíthatja.

A hierarchia eddig sem gyakorolt a kath. egyházban. kizárólagos hatalmat, az oroszán-részt, ép a király, az egyház főkegyura jogánál fogva, az állam ragadta volt magához; e viszonynak meg kell szünni, s a katolikus congressus alkotta szervezet szerint a befolyás tulnyomó része ezután a kathol. világiak egyetemének jut osztályrészül, épségben tartatván a főkegyur specialis jogai.

Ezt nemcsak a katolikus önkormányzat, s a más vallásfelekezetek, hanem a magyar állam érdekei is így kívánják, követelik; különben bizonynyal épen nem a katol. egyház szorulna háttérbe.

Midőn mi a teljes önkormányzatot sürgetjük a katol. egyház számára, nem csak saját hitfelekezetünk, hanem a vallásszabadság és jogegyenlőség érdekeit is szolgáljuk; ezt tesszük külö-

nösen akkor, midőn ép a szabadelvűség követelményei szerint nem akarunk részt nyitni az állam önkényű beavatkozására.

Azt hiszik talán némelyek, hogy ez csak katolikus érdek, s a ki mellette küzd ultramontan?! Sajnálata méltó rövidlátók az ilyenek.

Ha az állam ezután is beavatkozhatik a katolikus egyház önkormányzati ügyeibe, azt hiszik ők, hogy a mit a hívek számára, befolyásra, értelmiségre, vagyonra leghatalmasabb egyház megóvni nem tudna, meggátolni nem bírna, azt ők, a sokszorosan gyengébbek fogják megőrizhetni, visszautasítani?! Önámítás az egész, melyből jó lesz mielőbb kiábrándulniok.

Attól soha se tartsanak, hogy a katol. önkormányzat létesülte után a katol. egyház engedelmes eszköze lesz bármely külföldi hatalomnak: az autonómia szerkezete nem idegen akarat végrehajtásának gépezete, hanem a katolika egyház belügyeinek az illetékes tényezők által czélszerű intézésére alkotott szerv. A ki gyanúsításokkal akarja elérni annak a magyarhoni gör. kel. vallásfelekezettől is meg kellene tagadni a teljes autonómiát, mert hát vallási feje Szt.-Pétervárot székel; a protestánsokat is különös felügyelet és megszorítások alá kellene vetnie, nehogy Európa protestáns hatalmaival conspiráljenek, hivatkozva a ma békekötésekre.

Ugyan miféle csodabogárnak jutna eszébe efféléket hozni fel argumentumul arra, hogy az említett autonómiáját megnyirbálhassák akár az állam nevében, akár a kül-befolyás távollátása ürügye alatt: az ily okoskodásban még csak árnyékát sem fedezhetnék fel a szabadelvűségnek, de még a méltányosságának se.

Ezért ohajtjuk mi és követeljük, hogy nekünk katolikusoknak is hasonló jogmértékkel mérjenek és minket se gyanúsítsanak; ezt kívánja a méltányosság, a testvériség, de igen a jogegyenlőség is, melyet minékünk is biztosítottak a hazai törvények.

Mi teljes autonómiát kívánunk, mely szerint mi magunk intézzük saját egyházunk ügyeit; ettől távol tartatni ohajtjuk az állam illetéktelen beavatkozását, még inkább mások beleszólását; hierarchiánk lényeges tényezője lesz a mi autonómiánknak is, a mint ezt az autonómiában uttörő protestáns hitfelekezeteknél szemléljük; s legyenek meggyőződve a kákan csomót keresők, hogy ez nem ellenkezik a szabadelvűséggel; mert még gondolatnak is oktalanság kizárni akarni a hierarchiát az illető egyház belügyeinek intézéséből akkor, midőn Európa két legműveltebb és szabadelvűbb államában (Franciaország és Anglia) az állami törvényhozásból se zárják ki; a kik ezt követelik, saját érdekeiket sem tartják szem előtt s az állam főszlopait sem szilárdítják; nem tudják mit akarnak s így legnéhesebb őket figyelemmel kísérni, ellenükben a jog és igazság szavait hangoztatni — a szabadelvűség zászlója alatt, mely nem az ő kezükbe való.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pest nov. 6-án d. e. 9 óra 20 p.
 Ér. Kolozsvára nov. 6-án 10 ó. 5 p. d. e.

A Deákpart mai értekezletén kérdőre vonták Kerkápolyt a bankügyben. A bécsi bank első rangú intézeteket visszautasít s ezek felmondják letéteiket; kisebb intézetek épen nem működhetnek. Nagy az ingerültség, rögtöni segély nélkül beláthatlan válság. E kérdés a pénzügyminiszter állását veszélyezteti. —

Tegnap fővárosok rendezésének ügye bizottságban tárgyalatott, a virilesek intézménye lényeges változást szenved.

Legujabb táviratok.

Bécs, nov. 4. A „Pr.“-nek jelenik Prágából, hogy a csehek tegnapi gyülekezetében felállított eljárási program a passiv ellenállás továbbfolytatását ajánlja. Palacki részére ovatókat készítenek elő.

Berlin, nov. 4. Károly kir. hercegnek, mint egy orosz ezred tulajdonosának ötven éves jubilauma alkalmából, ugyanazon ezred küldöttsége annak az orosz császár egy kéziratát nyújtá át a harmad-osztályú Szent-György-renddel. A kézirat hangsúlyozza az orosz császár rokonszenven a porosz hadsereg iránt; emlékeztetése hozza azon nevezetes időt, midőn a poroszok és oroszok egyesülve harcoltak a szent ügyért; megemlíti a legutóbbi hadjárat nagy katonai tényeit, és azon ohajjal végzi, hogy a baráti kötelékek a két részről jövőbeli nemzedéket is egybefűzzék.

Páris, nov. 4. Chanzy tábornoknak egy a parancsnoksága alatti 7-ik hadtesthez (Toursban) intézett napi parancsa ezeket mondja: Franciaország a világban megakarja tartani a maga szerepét. A hadseregnek kell példát adnia az erre megkívánható erények tekintetében. Annak távol kell állnia a pártoktól. A hadsereg a kormányt önmegtartóval és feltétlen engedelmisséggel fogja szolgálni. Az védeni fogja benn a rendet, és — ha szükséges — Franciaország zászlójának kifelé tiszteletet szerezni.

Brun, nov. 4. Skene, mint az itteni kereskedelmi kamara tartománygyűlési képviselője letette mandatumát.

Sz.-Pétervár, nov. 4. A hadügyminiszter elrendelte, hogy a kozák-hadtest a rendes lovasság közé osztassék be.

Madrid, nov. 4. Zorilla miniszter beteg. A carlisták Figuerasnál három postakocsit tartóztattak fel; az utasokat kirabolták; egy angol és a postakocsis megsebeztek.

A gazd. tanintézet megnyitakor.

K.-Monostor, 1872. nov. 4.

Gazdasági tanintézetünk tanfolyamának ünnepélyes megnyitása ma történt meg. Helyettes igazgató Veress Sándor ur rövid, de velős szavakban ecsetelte e pálya fontosságát, s különösen a most e pályára lépő szép számú ifju seregét buzdította tetterre, kitartásra.

Az intézet ifju polgárainak létszáma a 70-t már jóval túlhaladta, mi már eddig is nagyobb népesség a tavalyinál, holott a folyton tartó beiratások még mind szaporodást tanúsítanak. Ugy látszik, hogy hazánk ifjai is átlátják, hogy még van egy tér, mely szebb jövőt az ifju nemzedéktől vár. Csak rajta!

Két jeles tanerőnk távozásával nagyot veszítettünk. Az egyik Kodolányi Antal igazgató ur, ki gégebetegség miatt orvosi rendeletre tavaszig enyhébb climával váltá fel a miénket; de ha tekintjük,

épen a nemzetgazdasági tudományoknak nagymestere távozott el, vesztésünk — habár rövid időre — de mégis nagy. A másik közkevdesség, nagy physiologusunk, ki végbucst vett intézetünkől: Dr. Encz Géza. Ezen vesztés kipótolhatlan, de vigasztal azon tudat, hogy általa a tudományok gyupontjában, az egyetemen, a nemzet nem vesztett, sőt nyert. Hogy ezen fontos tanszéket ki fogja betölteni... az még a jövő titka.

Ez a negyedik november, mióta gazdasági tanintézetünk Erdélyben életbelépett, s az első évi harcosokat már széküldé törni e pálya rögös útait hazánkban is oly irányban, minőben más cultur nemzetelek már véghetetlen messze haladtak.

E téren nálunk vajmi kevesen küzdöttek eddig! Ezzel nem azt akarom mondani, mintha tán eddig nem lettek volna egyes szakerek.

Voltak ám, de megtört a küzdők csekély tábor a sok mindenféle akadályon, előítéleten. Most midőn ezen nyílt sisakkal küzdő tábor harcosai mindenhol szaporodnak, nagy a reményünk, hogy a győzelem, habár még későn is, ki lesz viva a nemzeti közjólét előmozdítására.

A kormány, a mint minden lépten nyomon kitűnik — mindent megtesz a haza felvirágzására, csak a nemzet tehetőségei is igyekezzenek ezen terhet megkönnyíteni; mert hasztalan az állam minden igyekezete, ha a polgárokat nem hasonló eszme lelkesíti, vezeti. Ha az erdélyi nagyobb birtokosok sürgették a kormányt, hogy itt is állítson fel gazd. tanintézetet, szükséges volna hogy az itt végzeteket hathatós pártfogásukba is részesítsék, hogy a szakképzett ifju erők a szerzett gazdasági elveknél továbbra is gyarapítói és terjesztői lehessenek. Anyagi jövedelem nélkül a szellemet fenntartani nem lehet. Ki a kor színvonalán meg akar állni, vagy legalább magát oda felküzdeni, annak szükségletei sokkal nagyobbak mint annak, ki ezekkel mítsen gondol. A ki csak mindennapi megélhetésre gondol, a jelen állapottal beérheti, de a 20 25 éves koráig önképzeteliséért küzdő ifju jövő jölette megállapítását is szemelölt tartva ezért küzd, s hogy kedvvel és teljes erőből ezt tehesse, tehetőségeinek megfelelő anyagi jutalmat is méltan igényel. Ez lehet az oka, hogy a végzett és végzendő ifju gazdák jobbra a Királyhágón tuli részekben igyekeznek alkalmazást nyerni.

Csete György.

Medvevadászat Hunyadmegyében.

Október havában 1872.

Hazai vadászataink legkiválóbb s legférfias-bika bizonyára a medvevadászat. Megyénk legszebb és logregényesebb részén, Hátszegvidékén ez év október havában a marháat tartó mezei gazdák nem kis örömeire igen nevezetes s párját ritkító három hajtóvadászat tartott, mely vadászatokon magam is hivatalos lévén, jelen voltam; az első tartott Klopótiván, szolgabíró Pogány Ádám ur vezetésével, mely hajtásban hat medve volt, közülök eljettett két s egy nagyon megsebesített. — Nyolczadnapra ugyan Klopótiván egy másik hajtás történt, melyben viszont három medve volt, egy elhullott, s egy halálosan sebezve menekült. Nem kevésbé szép a Demusson történt hajtóvadászat is, hol négy medve volt egy hajtásban, s ugy csapatban jöttek egy itten mulató természetbúvár Danford nevű angolra, ki még medvét nem látván hirtelenkedett az első lövéssel, és csupán a második lövésére ejtette el az anyamedvét; a más három alig 4—5 lépésre tőle rontottak ki a vadászvonalból s menekültek.

A mi igen nevezetes az, hogy az előtt négy medve mind anyamedve volt, tehát annál hasznosabb, mert valóban szem előtt tartva azon roppant károkat, miket az ily anyamedvék bocsaikert a mar-

TÁRCSA.

A koleráról.

A desinfiáló szerek nálunk és egyebütt.

Mindenki elismeréssel nyilatkozik a belügyminiszter erélyéről, melyet a kolera ügyben kifejt. Mi nem vagyunk utolsók ebben az elismerésben. De midőn ezt kimondjuk, ki kell mondanunk egy uttal azt is, hogy sajnáljuk ezt az erélyt, mely fél-rendszerű végrehajtására pazaroltatik el.

Nem fogunk sok szót szaporítani, elmondjuk röviden, mitől tartunk. Azt olvassuk a hírlapokból, hogy a Rókus kórházban a belügyminiszternek nagy halom vasgálicot mutatnak, megnyugtatól, hogy it gondoskodva van a desinfiálásról.

Azon kívül ismét olvassuk a hírlapokból, hogy a városháznál egy közegészségi gyűlésben Kovács tanár az üllői kaszárnya kiürítése mellett emelt szót. Ez a két tény azt mutatja, hogy ami desinfiáló szerünk elől hátul a vasgálicot.

A Rókus kórházban ezt mutatták csak a miniszternek, s az üllői kaszárnya kiürítésének szükségére csak akkor foroghat fen, ha ismét nem ismerünk vagy nem akarunk más desinfiáló szort használni, mint a vasgálicot.

Arra vagyunk hát utalva, hogy a desinfiáló szerek közül a legkevésbé célszerűvel vergődjünk

hák között okoznak, igen nyeresémes vadászat volt, s a mezei gazdák nevében köszönetet érdemelnek a közérdeket ez uton is szem előtt tartó szolgabíró urak. E pártatlan vadászat eredménye felmutatásával kiváló köszönetet kell szavaznunk Pogány Ádám urnak és neje Lukács Ida ő nagyságának, kik a nemes célt nem tévesztik szem elől, s így ezen vadászatot is igen szépen párosították szép letteikkel; mert e vadászaton többen is előre kontózáva a medve bőrére, kérték azt előlegesen Pogány Ádám urtól, s miután több concursus is volt rá, kimondatták a vadásztársulat által, hogy a a lehető medvebőr a jelen levő vadászok között kisorsoltatik, s a begyüldő összeg a klopótivai iskola részére fog adadni; be is gyűlt gondolom 25 frt. o. é., mely összeg az illető iskola-igazgatóság részére tartatott. Fogadják az illetők köszönetünket az ily kéttős nemes célért, s vajha többen is követnék az ily példákat.

Buda Károly.

Az erdélyi gazdasági egylettől

következő sorokat vettük:

(201. j. k. 1872.)

Tek. szerkesztőség! Az erdélyi gazdák folyó évi october 3—6-áig Dicső-Szent-Mártonban tartott második vándorgyűlése alkalmával Andrassy István tagtárs ismertette a küküllőmegyei kölcsönös tűzkár-biztosító társulat szervezetét.

Vándorgyűlésünk az értekezést tüzetes vita tárgyává tevén, azon meggyőződésre jutott, hogy főleg a mezei gazdáknak nézve ugy humanitási, mint tisztán anyagi szempontból tekintve, a kölcsönös-ség elvén alapuló tűzkár-biztosító társulatok akár a részvényes vállalatokkal, vagy akár a kényszer-biztosítás intézményével szemben is, a legnagyobb, a legtöbb előnyt nyújtják; azért a vándorgyűlés egyhangulag elhatározta ezen fontos intézménynek fejlesztését a m. kormánytól és hazánk összes t. törvényhatóságainál a legmelegebben ajánlani.

Egyszersmind bátrak vagyunk említett értekezést (—) alatt ide csatolva a Tekintetes szerkesztőséghez azon kérelemmel áttenni, hogy azt az ügy érdekében közölni, vagy ha térszűke ezt nem engedné főbb vonásaiban ismertetni sziveskedjék.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1872. oct. hó 10-n tartott üléséből.

Elnöki megbízásból:
G a m a u f V i l m o s,
egyleti titkár.

A küküllőmegyei kölcsönös tűzkár-biztosító-társulat.

Volt egy kor, melyben a vagyont és a munkát — mint az emeer anyagi jólétének eszközt — kárhözatosnak hirdették, állítván: hogy a jólét erkölcsében rontja meg az emberiséget, mely a földi életben csak nélkülözés- és szenvedések között lehet jó, csak sanyarúságok között emelkedhetik magasabb erkölcsi tökélyre.

De az asceták e sőtét tanának még sötétebb kora már régt lelt! Ma már az emberiség e földön a siralom völgye helyett paradicsomot keres; a munka, takarékoság, a polgár erények rangjára van emelve, s a jólét eszközlésében ma már az emberiség életcélját találja fel.

Tehát a vagyon nem kárhözatos, nem megvetés tárgya többé; sőt ellenkezőleg, az ember függetlenségének, szabadságának, szellemi fejlődésének, erkölcsi tökélyesülésének legfontosabb tényezője, leghatályosabb támasza.

Innen korunk polgárisultságának egyik fényes bizonyítékát azon humanisticus törekvésekben szeretjük keresni, melylyel az egyesek a társulás,

át a kolerán. A kik ezt a szert tanácsolják a belügyminiszternek, tudhatnának erélyéhez méltóbbat is tanácsolni.

A vasgálic az igaz elveszi az ürületek szagát. S lehet, hogy ebben meg is öli a fertőző anyag csiráját.

De azt senki sem fogja állítani, hogy a fertőző anyagokat a levegőben is megöli. Ezer meg ezer olyan bomlásban levő anyag lehet és van, melyhez a vasgálicot nem férünk s a melyből a fertőző csira a levegőbe jut. — A levegőbe jutott miázmát csak légalaku vagy illékony anyaggal lehet megsemmisíteni. Ilyen anyag mindenk felett a Carbolsav. Az ide mellékel közleményekből kivehető mily mérvben használják ezt mint desinfiáló szert, s mily roppant eredményeket értek el vele épen a járványokkal szemben.

Miért mellőzik ezt nálunk? Talán magos áráért? Ez nem ok akkor, a midőn életről van szó. Mindenek előtt nem lehet érteni, hogy miért mellőzik (ha mellőzik) a kórházakban, hol a százfélékigözöltség desinfiálását senki sem várhatja a vasgálicotól.

Ha a Carbolsav nálunk közhasználatban lenne, bizonyosan nem arra a gondolatra jött volna Kovács tanár, hogy őrítsek ki az üllői kaszárnyát, hanem arra, hogy desinfiálják. Ha azért, mert a kolera rosz hirbe hoz egy helyet, mindjárt ki kellene költözni abból a helyből, akkor azt kellene

a kölcsönös támogatás alapján igyekeznek a vagyont — mint az ember anyagi jólétének eszközt — előre nem látható és el nem hárítható csapásoktól megvédeni.

A vagyonnak illetén megőrzésére célzó törekvés, az érdekek és erők ez irányban szövetezését, a jelen idők egyik legújabb vívmányában, a biztosító-intézetekben, találjuk fel.

A vagyonbiztosításnak napjainkban kifejtett különböző nemei között a mezőgazdasággal foglalkozó telektulajdonosokat bizonyára a tűzkárok elleni biztosítás érdekl legmélyebben, mivel a nehéz fáradság, izzadás gyöngyei árán beszerzett és összetakarított vagyona elhamvadása által mért súlyos csapást, legyen ez véletlen vagy épen rosz-akarat élesztette lángok következménye — a szenvedett károk megtérítésével a tűzkárbiztosító-intézetek vannak hivatva elviselhetővé tenni.

Jelen alkalommal a t. gazdasági egylet megbízásából, egy hasonczélu, alapjában tisztán humanisticus, működésében szerény, szervezetében egyszerű, eredményében jótékony intézetnek — a küküllőmegyei kölcsönös tűzkármentő-társulatnak ismertetése válván feladatommá, igyekezni fogok azt lehető rövidséggel — s mennyiben gyenge erőm engedi — kimerítőleg megoldani.

A küküllőmegyei kölcsönös tűzkármentő-társulat első keletkezését küküllőmegyei rendinek 1842-ik évi február 22-én tartott közgyűlése alkalmával 28-ik szám alatt hozott végzésében találjuk fel, mely meghozza egyszerű szabályait, azok alapján a biztosító-társulat működését 1842-dik évi május 1-ső napján tényleg életbe is léptette. Ez életet nyert intézet folytatta áldados működését 1848-dik évi október haváig, midőn az erdélyi részekben is bekövetkezett általános rend felbomlása maga után vonta a társulat feloszlását is.

S habár a 6 évig fönállott társulat működésének ismertetése jelen feladatomban körön kívül esik, mivel feloszlása után bekövetkezett kormány változás, a minisztériális intézmény megszüntetése és a megye területének szétadarabolása mellett nem volt lehető működésének tovább folytatása, és így ma már csaknem egy negyedszázad választván el működési körétől, egykori élete csak a történeti, mindazonáltal a mennyiben a jelen ismertetés tárgyául, szolgáló biztosító-társulat, ugyanazon elvek alapján lett életre keltyve. meg kellett itt említenni, mert hiszen ez nem más, mint ama rég feloszlottnak, megifjult, új alakban tovább folytatása.

Mert valamint ama régi 1842-ben, ugy a jelenben fönállott 1868-dik évben, e megye közönségét képviselő politikai testület — önkormányzati jogaiba lett visszahelyezése után — tiszta emberbarátias czéloból alakította meg.

E szerint a küküllőmegyei tűzkármentő-társulat a kölcsönösség alapjain alapulván, tagjai a történeti tűzkárok ellen egymást biztosítják oly módon, hogy a megtörtént tűzkár érték összegét egymás között, biztosított javaik értékaránya szerint felosztva, térítik meg a károsultnak.

A kölcsönösség ez egyszerű és humanisticus elvén alakult társulatnak alap- és ügyviteli szabályzata 17 rövid pontban van foglalva.

Alapszabályzatának fővonásai a következők:

a) a társulat működési köre csak Küküllőmegye területre terjed,

b) a társulatba beléphet minden becsületes megyei polgár,

c) biztosítás vénett elfogad lak- és gazdasági épületeket, házi butorokat, gazdasági eszközöket, gabona- és takarmánymeket, ez utóbbiak legye-nnek fedél alatt vagy szabadban, a helységben vagy a helységen kívül, a gabna szalmájában vagy kitisztítva magtárba tevé,

d) biztosítás alól kizárva vannak a gyárok, szesz vagy más gyulható folyadékok, irományok, drágaságok és pénz,

tanácsolni Buda városának, hogy költözködjék el más vidékre. Ezt senki sem tanácsolja, hanem a helyett hozzá fogtak a desinfiálásához — ugy a hogy tudják. — Az üllői kaszárnyához is ezt kell tenni, de azzal még nem lesz desinfiálva, ha az árnyékszékbe vasgálicot öntenek. Fel kell ott mosatni minden szoba földjét, ajtókat, ablakokat Carbolsavas vízzel, a pinceszéket, udvart meg kell öntözni ismét Carbolsavas vízzel. — Ez aztán desinfiálás lesz.

A városban is nem kell egyedül az árnyékszék desinfiálására szoritkozni, az utcák, melyekről a szemetet elhordják, a szemetes udvarok szintén desinfiálándók, ha sikert akarunk látni.

De hagyjuk beszélni a tényeket.

1. Két desinfiáló szer együttes használata.

A két leghatályosabb s ez idő szerint leggyakrabban alkalmazott desinfiáló szerről szólunk itt: a chlorról és carbolsavról. E két szer ott, hol a közegészségügy rendezve van, fel van véve a desinfiáló szerek közé, egymás mellett egymást kiegészítve, mindenik arra a szerepre a melyre épen alkalmas.

A chlort ugy tekintik mint a mely csak a szagos gázokat bomtja fel, de érintetlen hagyja a levegőben elterjedt fertőztető csirákat, a carbolsav

e) a társulat kártérítést ad, ha a tulajdonosnak saját véletlen vagy más tüzétől, akár történetesen, akár gyújtás, avagy villám által okozottak kárai,

f) a társulatba csak öt évi időtartamra lehet belépni,

g) a biztosítandó tárgyak biztosítási értékét a biztosító határozza meg,

h) kár esetén csak a becsérték térítetik meg, mennyiben az a biztosított értéknél nem magasabb,

i) a becsüt mindig a társulat saját tagjaival viteli keresztül,

j) a megejtett becsüt után a kár 15 nap alatt megtérítetik,

k) állandó és meghatározott díjszabályzattal — különösen olyannal, mely a biztosított tárgyak állása és minőségük különbözése szerint, különböző arányokban szabja ki a díjt — nem bír,

l) e helyett a kártérítendő összeg, a társulati tagokra a biztosított érték aránya szerint rovatik ki s 8—15 nap alatt közigazgatási uton szedetik fel, azonban a kirovás egy évben —

m) a 3%-ot meg nem haladhatja, minél fogva oly előjöheto esetekben, midőn a történt tűzkárok fedezésére a 3% elegendő nem volna, annak teljes kártérítésére szolgáló összeg a következő évre rovatik ki, különben

n) a károk rögtönös megtérítése tekintetéből rendelkezésre áll a tartalékpénzalap, melynek magassága, az összes biztosított javak értékösszegének 1%-ban van megállapítva,

o) a tartalék-pénzalap megalakult azáltal, hogy a társulat alapítása alkalmával a tagok biztosított értékük 1%-át előlegbe befizették, fönartatik pedig oly módon, hogy mindenik ujonnan belépő tag, ama 1% előleget befizeti — s a károk rögtönös megtérítés által e tartalékalapból igénybe vett összeg pedig, mint rovat kiiratyán és felszedetvén, annak kiegészítése végett azonnal visszahe-lyeztetik, melynél fogva a társulat a károk megtérítésére szükséges pénzzel mindég rendelkezik.

(Folyt. köv.)

Hála nyilatkozat.

Általános panasz minden felekezetről, hogy hideg vagy közönyös szívű emberek találtak a vallási dolgokban. — Ez meg volt a világ teremtésétől fogva, Je az ó-szövetségben is volt Noé, és az új szövetségben többen érdemesek Noé barmkájába. — Ezt örömmel tapasztalták ő nagyméltósága erdélyi püspök Fogarasy Mihály ur, méltóságos cz. püspök Keserü Móyses, ő nagysága Lönhardt Ferencz apát ur, és több papi személy, kik tanui voltak Kolozsvár lakói vallásos, és buzgó szívűk hajlaminak, midőn e folyó év október 27-én az alólikt ötvenedik évi szent mise áldozatát ő nagyméltósága erdélyi püspök ur vezénylete alatt bemutatta. — Minden felekezeti hírek rendkívüli száma volt jelen a szent áldozaton, és ő nagysága Lönhardt Ferencz apát ur, minden szivet emelő Istent szava hirdetésén.

Mindkét istenszolgálat alatt, nagyságos Kibédi Biasini szül. Kovács Karolina urnó, mint örömanya oldalán két koszoruleány, sziládi Várady Mária, és diskei Bogdy Aloyzia környezték. — Az örömanya tetemes költségével feldiszipított oltár és oltárt környező papok drága bolti virágokkal ékesített karjai az isteni tisztelet ünnepejélt emelték.

Következő nap, mult hó 28-án Nagyságos Kibédi Biasini Domokos ur, a nagyméltósága püspök urat számos, és diszes vendégekkel együtt fényes ebéddel megtisztelte, és e nap emlékre a kapunál álló Lázárról sem feledkezett meg, mert most ugy, mint naponként a ház küszöbét átlépő sok mostoha sors karjai között sinlődő vigaszt, és enyhülést

pedig ezzel ellenkezőleg épen ez utóbbit semmisíti meg.

E különbséghez képest a gyakorlatban például Párisban, miniszteri rendeletre ekép van köztük kiosztva a szerep:

ha járványok például kolera, himlő stb. uralkodnak, a temetkezéssel foglalkozók s a kórházak kötelesek a carbolsavat használni a fertőző miasmák megsemmisítésére;

a chlorról, illetőleg a chlormésszel a rosz szaggal telt földet, vizet és levegőt, szagtalantják — de vele egyidejűleg a miasmák megsemmisítésére használják a carbolsavat.

2. A Carbolsav desinfiáló ereje

A carbolsavról állítják, hogy a katonaságnás (tehát a hol nagy tömeg van együtt) a hagymáz, verbas s egyéb ragályos betegség terjedését meggátolni a legbiztosabb óvszer. Reggel és estvo egy kis pohár vízben félszázalék Carbolsav fogyasztva megteszi a kívánt szolgálót.

Calvert angol vegyész a franciaia akadémia elé terjesztett jegyzékben elősorolja az előnyöket, melyekkel a Carbolsav bír a hagymáz legyőzése — s a táborozással járó betegségek megakadályozása körül.

Egyuttal emlékeztet hozzá Calvert a kedvező eredményeket, melyek Bristolban az utolsó kolera alkalmával elértettek a Carbolsavval. A vá-

nyert általa. — Sok Hágár megmentette már Izrael magzatját ezen uri család irlalma által. — Sok Ruth, heves Orfo lelkületű lakja Kolozsvár városát. — Ezt mintegy tükörben láthatja mindenki, ha az alólirt, és újlag az árvák irányában tanúsított nagylelkűséget, ezen hátát szavazó sorokat olvassa, ugymint: az öregség pálcáját támasz alább megnevezett mélyen tisztelt urak, az alólirt tudta, vagy csak legkisebb reménye nélkül, s az ugynevezett aranymise alkalmára, még más városokból, Magyarhonból is jövendő anyagi sorsának biztosítására, a bekövetkező munka tehetetlen korára, nyugdíj elnyerésére tetemes pénzösszeget gyűjtöttek és neki közbesítették.

Jelen korban, midőn világszerte halljuk, az Isten szava hirdetői és a vallás terjesztői iránti guny, és gyűlöletet, nem tudom ily érdeknélküli jótékonyágnak hol leljük mását.

Hogy az egek ura legyen jutalmazójok ezért; hálás szívből eredő ájtatos fohásaival, még hátralevő napjaiban, naponként könyörögni fog.

A játékonny t. cz. urak ezek:

Ákoncz János, Ábrahám Antal, Ákoncz József, Kibédi Biasini Domokos, Belházy János, id. Biró Miklós, id. Biró Pál, Benel János, Bogdán István, Csiki Imre, Daroczy Károly, Engel József, Folly Mihály, Gálszter Lajos, Gervászy Mihály, Horváth Sándor, Hutlesz Károly, Herdicska Ferenc, Istvánfi Pál, Kuzmits Emil, cz. püspök Keserü Moyses, Kornéli János, Korbuly Gergely, Karvázy József, Korbuly Bogdán, Lönhardt Ferencz apát, Mosel Antal, Meskó Antal, Pakó János esperes, Pásztor Károly, Schütz József, Simon Elek, Dr. Szombathelyi Gusztáv, Simai Miklós, Simai Lukács, Sigmund Elek, Todorfi Bogdán, Tauffer Ferencz, Tauffer József, Vikol Antal, Vikol János, Vicszman János, Vichovszky Flóris, Volf János, Záretzky Jenő, Züllich István.

Az aranymise alkalmával t. cz. Pichler Bodog urak, az akademiái templom érdemes karnagyának tapintatos vezetése alatt, csekély személyem iránti figyelemből, az istenítiszteletet fénye ének és zenével emelni igyekvő urak és urak név szerint:

Russioska Albertné, Vikol Póli k. a. Nathanson Zsófi k. a. Langé Nina k. a. Sepsí Anna k. a. Göller József k. a. Máday Gabriella k. a. Molnár Virginia k. a. Vastag Györgyné urasz. Dr. Hintz Gy. ur. Dr. Kolozsvári János ur. Hatfaludy István ur. Trandafir Miklós ur. Konecz Dániel ur, Keresztes József ur, Sánta István uraknak

Leghálásabb köszönetet mond

Raffay Nép. János.

Külföldi hírek.

A „Times“ párisi levelezője szerint azt állítják, hogy a pápa egy történetesen Rómában jelen volt magas politikai személy előtt legújabbán így nyilatkozott:

„Gyakran kérdik tőlem, hogy vajjon elhagyandó-e Rómát s a Vatikánt, hogy mikor fogom ezt tenni. Válaszom igen egyszerű. Én nem hagyandó oda a Vatikánt, míg csak ama nap be nem következik, midőn otmaradás mellett nem kormányozhatnám többé a katolikus világot. Még eddig ama hatalmasságok, melyek hívek maradtak, meghitelezett követeket tartanak nálam, kikben teljes bizalmat helyezhetek, s kiknek segítségével szavam bizonyosan eljuthatnak az egész katolikus világhoz. De ha nem leszek többé biztos a felől, hogy szavam hiven közöltetnek azokkal, kik készek azokat meghallgatni, akkor kötelességem me leendő városod ahagyni.“

Gneydon admiral, algiri főkormányzó egy jelentést intézett Thiershez az algiri gyarmatosítás kérdésében. Ő azt állítja, hogy 5000 beköltöző

ros szakaszokra osztott, s minden szakasz kapott egy értelmes felügyelőt, ki kétszögű kíséretében átvizsgálta minden házat. Ha valahol olyan anyagot találtak, mely felbomlása által rosz büzt terjesztett, azt behintették oly porral, melybe 15 százalék carbolsavport volt keverve. Ugyanily anyagot hintettek a városi csatornába is.

Ha valamely házban kiütött a kolera (vagy láz) az orvos odament s kényszerítette a házlakókat mindenfelé széthinteni a Carbolsavport, különösen tekinteni a beteg ürülékét, s a beteg ruháit megmártani Carbolsavas vízben. Ez egyszerű eszköz által eléretett az, hogy Bristolban ugyanazon házban nem fordult elő két kolera halál eset, s az is ritkaság volt, hogy még egy második is megkapja a kolérát.

Az eredmény annyira kielégítőnek találtott, hogy a bristol közegészségi tanács elfogadta e rendszert. Ez időtől fogva, a hagymáz, a hagymázos láz, skarlát és himlő ellenében is sikeresnek mutatkozott. A halandóság, mely e rendszer elfogadása előtt Bristolban ezere harminczhat, negyvenet tett, ma már nem számítható ezer után többre tizenhatszáz husznál. — Végre Glasgow, Liverpool és Mancheszter szintén elfogadták az itt előadott gyakorlati és biztos sikerű rendszert.

A carbolsav, így folytatja Calvert sikerrel alkalmaztatott Terling faluban (sussex grófság) a hagymáz járvány legyőzésére. Gever orvos a bel-

érkezett Algirba, a legutóbbi 3 hónap alatt, kik közül 500-an elszáznak. Gneydon admiral algiri kormányzata Thiers által helyeseltetik.

Mint állítják, Grevy azon véleményben van, hogy a souverain nemzetgyűlés elnökének czime magasabb a köztársaság alelnökének cziménél, s hogy ő az ez utóbbi czim iránti ajánlatot visszautasítaná. Ezen nehézséget az által remélik kikerülni, hogy a köztársaság alelnökének czime mellőztetnék, s kijelentetnék, hogy bár mely megüresülés esetében további rendelkezésig a nemzetgyűlés elnöke fogna gyakorolni a köztársasági elnök teendőit.

A „Nord“-Allg. Ztg. Poroszország jelen belválságát tárgyalván, ezt mondja: Poroszországnak Németországbani állása a leggyorsabb közvetítésre s az urak háza által fölidézett ellentétek eltávolítására hív fel. Poroszország a Németország egyesítésére való hivatást saját értelmi erőink egyetértésében találta fel, s annak e becses vagyont a megkezdett uton való előhaladás által kell megőriznie. Ha hűtlen lenne rendeltetéséhez, ha valamely disharmoniát mindjárt keletkezésekor el nem távolítva.

A török-montenegrói összeütközésre vonatkozólag Sarajevoból távirják, hogy Tefik bey a porta rendkívüli biztosa mindkét felet kielégítő egyezményt kötött Nikicza fejedelemmel, minélfogva az egész ügy elintézetnek tekinthető. A portát, hallomás szerint, nagy engedékenységet tanusított. Montenegró agense visszatért Skutariba.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Feladott Pest nov. 6-án d. e. 11 óra — p. Érte. Kolozsvárra nov. 6-án 11 ó. 20 p. d. e.

A Királyföld rendezésének elvei: a királyföldi municipiumok maradnak; székek, vidékek a területükön levő városokkal kapcsolatosan képeznek törvényhatóságot; élükön a szász ispánnal; a törvényhatóságok közvetlenül a miniszterium alatt állanak; a nemzeti universitás egyedül vagyongazgatásra szorítkozik.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, nov. 6-án

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legjutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetések; s ha kívánatlik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.**

— **A királyi család, királyné ő felsége, Gizella és Valeria főhercegnők Gödöllőn a legjobb egészségnek örvendenek. Egész a járvány elmúltáig időznek Gödöllőn, mely már egészen be van rendezve.**

— **Honvédtiszti előléptetések.** Király ő felsége Sr. Andrassy Gyulát honvéd tábornokká; Szigethy Miklós, Szabó János és Krasznay Pál honvéd őrnagyokat alezredek-ké nevezte ki; továbbá őrnagyok lettek Szombathelyi Kálmán, Schnur József és Peiella Sándor v. honv. századosok; Peiella előléptetését már az erdélyi részi főtanostály kiképzése alkalmából emlegették és sokan várták is; különben jó ha az érdem bár későn, de mégis elvette jutalmát. Összesen 7 ezredes, 7 alezredes, 10 őrnagy, 46 százados, 43 főhadnagy, 92 hadnagy lett ezáltal kinevezve a honvédséghez, e fölött 17 kezelő tiszt. A két ujonnan felállítandó honv. zászlóaljhoz pedig 2 százados, 5 főhadnagy, 5 hadnagy lett kinevezve.

ügyminiszterhez tett jelentésében mondja, hogy a carbolsav használata előtt a falu 900 lakosából 300 volt hagymázban. Ekkor három héten át folytatták a desinfiációt a carbolsavval, minek a lett vége, hogy ez idő alatt csak kettő esett hagymázba, de annak sem volt halálos kimenetele, s evel a hagymáz teljesen megszűnt.

A brit tengerészetnél a jegecsült carbolsavat alkalmazzák, vízben felolvadva. Az oldatban a carbolsav 2 százalék. Egyedül ezt az oldatot használják a hajókon az ártalmas és bűzös anyagok desinfiálására.

Minden angol kereskedő hajó köteles 5, 10 vagy 25 icze carbolsavat venni fel a személyzet nagysága vagy az ut hosszúságához képest. A kivándorlókat szállító hajók kötelesek 28, 56, 112 vagy 214 font carbolsav port venni fel.

A szárazsi hadseregnél is használatban van mint desinfiáció szer a carbolsav. Az állami fogházakban a foglyok ruháit carbolsavas vízzel mosás, a pallót szintén ezzel döröglik fel.

A kórházakban a carbolsavas szappannal mossák a ruhákat, a talajt, s egy oly szappan, melyben a carbolsav 20 százalék a bőrbetegeknél van alkalmazásban.

Ily tények után lehet-e még nálunk tovább is a vasgálccsal nyeblegni?

(Vége köv.)

— **Felhívás.** Csütörtökön f. hó 7-én délelőtt 10 órakor a lyceum nagy termében az egyetemi ifjuság közgyűlést tart, melyre az összes egyetemi polgárságot tisztelettel meghívja több egyetemi polgár.

— **A cholera ellen.** Következő közlemény felvételére kértünk fel: 1866-ik évben, midőn a chol. Pesten és Budán nagy mértékben dúlt, főleg a katonai kórházakban, Gonda Lajosref. magyar-hóni tábori lelkész e ragály ellen szerencsés sikerrel használtta az alólirt gyógyszert. A cholera-betegekkel, a szerint, a mint a betegség gyengébb, vagy erősebb mértékben mutatkozott, fertály, félóra, vagy óránként fenyőmag-theát itatott, és ezt ismételtette mindaddig, míg a beteg azt ki nem hányta, ekkor jól betakaratta a betegét, és izzadába hozatta; e mellett a betegápolókkal boroviczkát itatott reggel, délben és este. Ezen eljárásnak azon sikeres eredménye lett, miszerint a halálos rögton megszűnt, és senki a katonai kórházakban az orvosság használatának behozatala után choleraiban meg nem halt. Ezen szerit praeservativum gyanánt az egészséges egyének is sikeresen használhatják.

— **Dalkörünk** — mint halljuk — szombaton nem fogja érdekes estélyét megtartani, hanem a gázcsövek bevezetése miatt, pár nappal később, midőn a „Redoute“-ban vége lesz ama munkálatoknak.

— **A sorozás ügyében** már küldözgetik szerte városunkban az idéző jegyeket, melyek által ifjak a városház bizonyos számú irodájába hivatnak előleges tudakozódások végett; ez ellenszínnek se lehet szava de igen a miatt, hogy a november 1-ére szülő idézést, csak nov. 4-én adják át az illetőnek, mint alkalmunk vala erről meggyőződni.

— **Nyájneki pakulárok.** Városházunk kapuköze szép látványt nyújt estőnként 10 óra felé a színházról haza menő közönségnek: az éjjeli őrök hatalmas horkolását hallhatják, mert mielőtt kötelességük teljesítésére az idő elérkezék egyet jót huznak, s gyakorta nem a legfestőbb fekvő helyzetekkel vonják magokra a figyelmet.

— **Bécsben** nov. 4-én egy choleraeset fordult elő, mely halállal végződött.

— **Cholera.** Budapestben nov. 5-ig előfordult összesen 355 choleraeset; a betegek közül meggyógyult 119, meghalt 80, további gyógykezelés alatt maradt 156.

— **Summ cuique.** Multkor fölemlítettük a belközéputca piszkos voltát; most elismerőleg kell följegyeznünk, hogy még ugyanazon napon érelyesen intézkedett városi hatóságunk az utca kitisztításáról. Csak akarni kell s azonnal érvényt lehet szerezni az üdvös intézkedéseknek.

— **Fényesek lesznek jövő báljaink.** A „Redoute“ épületébe most vezetik be a gázcsövet s így a táncsterem a bekövetkező bál idején alatt gázzal fog világítani.

— **Irodalmi rövid hírek.** Jókai Mór megkezdte a „Hon“ tárczában „A jövő század regénye“-t. Első része lesz „az örök harc“, második része „az örök béke.“ — Rákosi Jenő „A krakói barátok“ című vigjátékát, mely Jagello és Hedvig összekelését tárgyalja, beadta a nemzeti színházhoz. — Szász Károly lefordította Dante „Isteni színjátékát.“ — Kakass Márton „Igazságügyi tisztá névnapját“ állított össze. — Az Iklódy Győző által hirdetett „Haza nagyjai“ album előfizetők hiánya miatt nem jelenik meg.

— **A magyar színészet évkönyvére** hirdet a pesti színház ügynökség előfizetést. A gazdag változatos tartalom, egy a benne foglalt összes hazai színtársulatok tagjainak névsora az igazgatók, intendánsok, művezetők arcképeivel, mindenesetre mulattatóvá és érdekessé teendik mindenki előtt a magyar színi almanach e második folyamát. Előfizethető „Színház ügynökség, Zrínyiház 1-ső emelet Pesten“ egy forintjával; díszkötésben 1 ft 60 kr. A könyv dec. 16-kán okvetlenül megjelenik.

— **Óriási mogyorófa** Diósgyőrött egy óriási mogyorófa áll, melyet állítólag Lajos király leánya, Mária királyné ültetett volna. Magassága 9 1/2 öl — a derekának átmérője 1 3/4 láb, mult évben 24 kila mogyorót termett. Gyűnölcsé finom nem a közönséges bolyhos magu, ennek magva fehér — fényes.

— **Aranybevétel Angliában.** Franciaországból a napokban 400,000 frt. str. szállítottak Angliába. Nyugat-Indiából pedig 441,000 frt. s még Ausztraliából utban van egy 600,000 frt. strnyi küldemény. Nemrég félték Angliában az aranyhiánytól, most pedig a legértékesebb papírok is leszállottak.

— **Reclame.** Egy bécsi dívtárús a napokban minden bécsi orvosnak levelet írt, melyben felkéri őket, hogy meghalt pátienseik családjaikat halott-öltönyök vásárlására utasítsák hozzá, miert ő viszont igéri, hogy 10 percent nyereséget ad díjúl.

— **Fekete statisztika.** Bécsben október hó folytán 18-an vetettek önkényt véget életüknek, ezek közt 7 nő. Május hóban még több öngyilkossági eset fordult elő.

— **Az asturiai herceg** Izabella exkirálynő fia, a mult héten érkezett Bécsbe, s a Theresianumba szállt tanulmányait folytatandó. A herceg jelenleg 15 éves, nagyon szorgalmas, és igen jól beszél már nemetül.

— **A Suez-csatornán** szeptember hó folytán 70 hajó ment keresztül, még pedig 67 gőzös és 3 vitorlás. Október 20-ig 51 hajó ment a csatornán, és csak átmeneti díjban 972,000 franknyi jövedelme volt a társaságnak. A forgalom a csatornán hóról-hóra élénkül.

— **Csehországban** megint háborognak a zsidók ellen. Így történt, hogy nemrég egy faluban csaknem megölték egy egész zsidó családot, de a rendőrség a vérengző tervet megghusította. Hlynemű zavargások már több helyt ismétlődtek.

— **Gondos családapa.** A napokban a német császár, a trónörökös s néhányan az udvartól a berlini parkban sétáltak és a többek között a sorsjegyekről is beszélgettek, egy udvari hölgy megjegyzi, hogy férje kétszáz lotto-jegyet vásárolt. „Fricz te hányat vettél?“ — kérdi a császár a trónörököstől. — „Huszt!“ — „Miért nem többet?“ — „Nem tehetem — volt a felelet — hét gyermekem van, s ezekről gondoskodnom kell.“

— **Mikroszkop mint áruvizsgáló.** Ily czim alatt tartott egy kereskedő a kereskedőegylet legközelebbi ülésén a felolvasást, melyben élénk színekkel festé az árucikkek, kivált élelmiszerek gyakori meghamisítását, és a csalást, melyet ilyenekkel a jelenkorban üznek, s végül bebizonyítja, hogy egyedül a mikroszkop használatával lehet ezeknek gyökeresen elejét venni.

— **A kolozsvári takarékpénztár** 1872 oct. havi üzletforgalma. Bevételek: 161 betét után 74401 ft 94 kr. Visszafizetett váltók 117090 ft. Visszafizetett előleg 1090 ft. Befizetett kamatok 2141 ft 13 kr. Illetékek 722 ft 32 kr. Értékpapírok eladásából 2093 ft 50 kr. Értékpapírok kamatai 33 ft 38 kr. Visszafizetett elhelyezmények 10000 ft. Elhelyezmények után befizetett kamat 193 ft 33 kr. Államilleték előlegek után 12 ft. Összesen 207777 ft 60 kr. Pénztármaradvány szeptember 30-ról 99084 ft 66 kr. Főösszeg: 306,862 ft 26 kr. Kiadás: Visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 142 tétel után 57032 ft 95 kr. Betéti folyó kamatokra 48 ft 37 kr. Leszámitott váltókra 117760 ft. Előlegekre 5700 ft. Bécsi bankháznak 10000 ft. Elhelyezmények helybeli pénztárzeteleknél 14000 ft. Tiszti fizetésekre 293 ft. 32 kr. Megjelenési tisztelet díjakra 60 ft. Kezelési költségekre 24 ft. Államilleték előlegek után 12 ft. Összesen 204930 ft 64 kr. Pénztármaradvány október 31-én 101931 ft 62 kr. Főösszeg: 306,862 ft 26 kr. Kolozsvárt, 1872 october 31-kén.

— **Copernikus** híres munkájának „De Revolutionibus orbium coelestium“ eredeti kéziratát fedezték fel a gróf Nostiz-család könyvtárában. Ez a tudomány-világra nézve kétségkívül nagybecsű felfedezés.

Nemzeti színház.

Kedden nov. 5-én „A vasálarozos.“ Dumas Sándor hatásos drámája. Egressi Ákos a czímszerepben sikerrel állta meg helyét, levonva azt, hogy a 2-ik s 3-ik felvonásban az együgyűség kissé túlozva volt, minek némileg komikai halása volt, ezt azonban inkább a téves felfogásnak, mint rosz játéknak vagyunk hajlandék tulajdonítani. A börtönjelenetben meglepő szépen alakított, tapsokat is aratott. Szentgyörgyi (D'Aubigne), Boér Emma (Mari), Mátra (Saint Mars) jól játsztak, dicsegetet érdemelnek. Kandi (Audion) kis szerepében tüzetesen mozgott.

Felelős szerkesztő Sándor János.

NYILTTÉR.

Egy angol, francia és német nyelv-tanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítványai vannak, kész leckeiket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, olvasni és beszélni.

Tanórak:
az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;
a francziából: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;
a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi polgárok számára tanórak d. u. 6—7-ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tanfolyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

Sz. 27,701—1872. (608) 1—1
Hirdetmény
 a bor és hus fogyasztási adó haszonbérletének árverezéséről cs.-széki Gyergyó-Ditrő községre nézt.
 Az árverés, mely az egyetlen az az első és utolsó leend, 1872 november 14-én d. e. 9 órakor Tölgyesen, az ottani m. k. pénzügyi biztosság irodájában fog megtartani.
 Kikiáltási ár a bor és must elhasználásától járó fogyasztási adóra nézt 300 frt. a husnak elhasználásától 900 frt.
 összesen 1200 frt.
 Az árverésben részt venni kívánók kötelesek a kikiáltási ár tiz százötödét mint bánatpénzt letenni.
 Írásbeli ajánlatok elfogadtatnak a m. k. pénzügyigazgatóságnál Kolozsvárt, 1872 november 8-ig estve 6 óráig vagy a Gy.-Tölgyesi pénzügyi biztosságnál az árverés megkezdéséig.
 Kolozsvárt, 1872 október 31-én.
 A m. k. pénzügyigazgatóság.

Somkerék községre nézt a bor és mustól 20 frt.
 és mustól 90 frt.
 a mustól
 összesen 110 frt.
 Várhely községre nézt a bor és mustól 5 frt.
 mustól 52 frt.
 a mustól
 összesen 57 frt.
 Az árverésben részt venni kívánók kötelesek a kikiáltási ár tiz százötödét mint bánatpénzt letenni.
 Írásbeli ajánlatok is, melyek minden községre nézt külön-külön szerkesztendők, elfogadtatnak a m. k. pénzügyigazgatóságnál Kolozsvárt, 1872 november 11-ig estve 6 óráig vagy pedig az árverés megkezdéséig a m. k. pénzügyi biztosságnál Beszterczen.
 Kolozsvárt, október 31-én.
 A m. k. pénzügyigazgatóságtól.

törvényes okmány-bélyeg egyszer mindenkorra 99 krt. tesz.
Mindjárt az első negyedéves és 6 forintnyi részlet befizetése után.
a magyar kölcsön sorsjegyek
 huzására november 15-én, az 1864 és 1839-beliékre december 1-én, a hitel- és triestiekre január 2-án sat. játszik minden résztvevő.
Az 1839-ki főnyereményt 1871 szeptember 1-én.
Az 1864-ki főnyereményt 1870 szeptember 1-én nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetés mellett.
Az osztrák Industrial-Bank váltó irodája,
 ezeltől
Fürst Eduárd.
 Bécs, István tér.
 (604) 2—8

40 huzásra
 évenként,
 melyek közt:
 3 főnyeremény a 250,000 forint.
 1 „ „ a 220,000 „
 7 „ „ a 200,000 „
 1 „ „ a 150,000 „
 1 „ „ a 110,000 „
 és még sok 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 sat. frtos nyeremény van, nyerveheti egy részletjeggyel.
A csoportu játéktársulatunkban
 18 résztvevő közt, 25 negyedéves és 6 forintnyi részletfizetés mellett. Ezen kedvelt csoportban megvan minden Ausztriában létező állam- és magán-kölcsön sorsjegy, a melyek tőzsdeszerinti értéke a teljes befizetés után a résztvevők közt készpénzül el fog osztatni. A

Orvosság nélkül.
 (531) 43—48
MELL- és TÜDŐ-
 betegek természetes uton, még reményvesztett az orvosok által gyógyíthatatlannak nyilvánított esetekben is gyökeresen kigyógyulnak
orvosság nélkül.
 A betegség részletes leírására bővebben feltevelében
J. H. Fickert, Dir. Berlin,
 Wall-Strasse No. 23.
 A levélhez 5 ft. o. e. melléklendő.
Orvosság nélkül.

Demjén László
 m. k. egyetemi könyvtárosnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:
Kolozsvár története.
 Oklevéltárral. (I.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
 Egy külön kötet világesítő rajzokkal. (36 tábla.)
 Irta **Jakab Elek,**
 Ára 10 frt. (327)
 E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicséretelni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteti, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós írónak minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujabbrkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne buvárolkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Szekely oklevéltár.
 Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,
 szerkesztette
Szabó Károly.
 I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

Fogfájást, bármily heves természetűt azonnal tartósan megszüntet a híres, és a főgyógyászati bizottság által elfogadott **LITON**, ha más szer nem használ.
 36 és 60 kros üvegekben kapható Kolozsvártt Wolff J. gyógyszerárban (554) 5—8

(602) 4—4
A kolozsvári királyi szabadalmazott
TEMETKEZÉSI INTÉZET
 Entreprise des pompes funebres
 egy évi működése alatt teljesen be bizonyította, hogy városunknak diszére, a t. cz. közönségnek hasznára van. Az intézet főállása óta **temetkezéseink díszesebbek s jóval kevesebbe kerülnek,** mi az által lett elérve, hogy az intézet saját begyakorlott személyzetet, fogatokat, különböző gyász-szekereket, fa- és érc-koporsót s egyéb **gyász kellékekből raktárt tart,** hogy mennyire kiérdemeltük a t. cz. közönség bizalmát, mutatja az, hogy helyt és vidéken minden nagyobb szerű temetést intézetünk végeztet.
 A rendes temetések 25, 50, 100, 150, 200, 300 és 400 forintosok — azonban ezen dijszabályzattal tetszés szerinti eltérés eszközölthetnek s kívánatra **drágább** vagy **olesőbb** temetés is rendeztetik.
 A felsorolt dijakért az intézet a dijszabály szerint koporsót, párnákat, lepedőt, mádráczot, szemtakarót, ravatalt, szoba diszitést, gyertyákat, egyházi szertartást, harangozást, szomorú jelentést, gyász és kíséző kocsikat, egyenruházott személyzetet, sirásatást és befedést szolgáltat ki, rendez és állit elő oly pontossággal, hogy a gyászoló család közreműködése legkevésbé sem lesz igénybe véve.
Érc- és fakoporsók felszerelve vagy a nélkül magára is szolgáltatnak ki gyári árbán.
 Felvételi iroda: **Bogdán István** üzletében. Intézeti és raktári helyiség kül-tordautca a temető bójárásnál balra.
 Kolozsvártt, október hó 1872.
A temetkezési intézet.
Bogdán István,
 igazgató.

My. Gámán János örökosa inél Kolozsvártt.